

BILDANDE AV *Fageråsens naturreservat*

Objektnummer	2004576	
Län	Västernorrland	
Kommun	Timrå & Sundsvall	
Socken	Ljustorp & Liden	
Fastighet	Bredsjöbygden 2:5 Rigåsen 1:4	
Markägare	Staten genom naturvårdsfonden.	
Förvaltare	Länsstyrelsen	
Lägesbeskrivning	Ca 18 km NO Lidens K:a	
Ekon kartblad	18H 3d, 3c	
Mittpunkt	x: 6966240	y: 1565719 (Rikets nät)
Areal [hektar]	299,8	
Prod skogsmark [ha]	171,1	
Natura 2000	SE0710038	
Naturtyper [ha]	Tallskog	94,4
	Granskog	60,1
	Barrblandskog	16,6
	Vatten	3,1
	Myr	125

LÄNSSTYRELSENS BESLUT

Med stöd av 7 kap 4 § miljöbalken (1998:808) förklarar länsstyrelsen det område som utmärkts på bifogad karta, bilaga 1, som naturreservat.

Detta beslut upphäver tidigare beslut 1985-06-14 diarienummer, 11.1211-1679-85. Detta innebär ett nytt beslut på grund av utvidgning och en revidering av skötselplan, främst med avseende på en ändrad skötselriktning.

För att trygga ändamålet med naturreservatet förordnar länsstyrelsen i enlighet med 7 kap, 5, 6 och 30 §§ miljöbalken samt 3 och 22 §§ förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken mm (1998:1252), att de föreskrifter samt vård- och förvaltningsbestämmelser som framgår av detta beslut skall gälla beträffande naturreservatet.

Föreskrifterna enligt 7 kap 30 § miljöbalken gäller från 2006-05-25 även om de

överklagas.

I enlighet med 2 § förordning om områdesskydd enligt miljöbalken mm, ansvarar länsstyrelsen för förvaltningen av reservatet.

Med stöd av 3 § förordning om områdesskydd enligt miljöbalken mm beslutar länsstyrelsen att fastställa bifogad skötselplan, bilaga 2.

SYFTE

Området skyddas i syfte att bevara biologisk mångfald och en värdefull naturmiljö, närmare bestämt en brandpräglad naturskogsmiljö med en hel del av de strukturer, såsom torrakor och äldre träd, som är kännetecknande för ett naturligt brandpräglat skogsekosystem. Detta bör ske genom att aktiva insatser såsom selektiva huggningar och naturvårdsbränningar genomförs i syfte att vidmakthålla en brandpräglad beståndsstruktur. De mer grandominerade delarna av området som också hyser höga naturvärden och många arter ska huvudsakligen få utvecklas fritt efter naturligt förekommande processer.

De i området ingående Natura 2000-habitaten (se nedan) ska bevaras i gynnsam bevarandestatus.

Syftet är även att, inom ramen för ovannämnda syften, ge allmänheten möjlighet till naturupplevelser genom de stigar som finns i området.

RESERVATSFÖRESKRIFTER

A. Föreskrifter enligt 7 kap 5 § miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden.

Utöver vad som för övrigt gäller är det förbjudet att:

- 1 uppföra byggnad (till- eller ombyggnad) eller annan anläggning.
- 2 bedriva täkt, anordna upplag, borra, spränga, schakta, gräva, muddra, utfylla, tippa eller på annat sätt skada mark och block.
- 3 dika, dikesrensa eller dämna.
- 4 anlägga luft- eller markledning, stängsel eller hägnad.
- 5 anlägga väg, stig eller spång.
- 6 avverka, fälla eller skada växande eller döda träd, upparbeta vindfällan eller utföra annan skogsvårdsåtgärd.
- 7 sprida kemiska bekämpningsmedel, kalk eller gödselmedel.
- 8 inplantera djur, växter eller andra organismer.
- 9 framföra motordrivna fordon annat än i samband med uttransport av skjutna älgar, varvid särskilda anvisningar ska följas, se skötselplan.
- 10 upplåta mark för militär övningsverksamhet

B. Föreskrifter om förpliktelser för ägare och innehavare av särskild rätt att tåla intrång enligt 7 kap 6 § miljöbalken.

Markägare och innehavare av särskild rätt till marken förpliktigas tåla att följande åtgärder vidtas för att tillgodose ändamålet med reservatet:

- 1 upphuggning och markering av reservatsgränsen.
- 2 uppsättning av informationstavlor.
- 3 anläggning och underhåll av stigar.
- 4 kontrollerade bränningar i naturvårdande syfte, samt andra störningsimiterande åtgärder enligt särskild plan, se skötselplan.
- 5 undersökningar av mark, vatten, vegetation och djurliv.

C. Föreskrifter enligt 7 kap 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas inom reservatet samt om ordningen i övrigt inom reservatet.

Utöver vad som för övrigt gäller är det förbjudet att:

- 1 fälla eller på annat sätt skada levande eller döda stående och omkullfallna träd och buskar.
- 2 insamla mossor, svampar eller lavar med undantag för plockning av matsvamp för husbehov.
- 3 framföra motordrivet fordon, annat än på befintlig väg för motorfordonstrafik.
- 4 klättra i boträd eller på annat sätt medvetet störa eller skada djurlivet.
- 5 insamla eller föra bort ryggradslösa djur.
- 6 genom grävning eller på annat sätt skada mark och block.
- 7 sätta upp skylt, tavla, affisch eller göra inskrift.
- 8 utföra vetenskapliga undersökningar som innebär markering av provytor eller annan åverkan inom reservatet utan länsstyrelsens tillstånd.
- 9 använda området för idrottsarrangemang utan länsstyrelsens tillstånd

Föreskrifterna ovan ska inte utgöra hinder för de åtgärder som behövs för reservatets skötsel enligt fastställd skötselplan.

Föreskrifterna under C gäller även fastighetsägare och innehavare av särskild rätt till fastighet när de inte nyttjar sin rätt att bruka fastigheten.

SKÄLEN FÖR BESLUT

Sammanfattande beskrivning

Fageråsen är ett heterogent område, småkuperat och mosaikartat med myrar och fuktiga skogar i lågt liggande partier och med friska och torra skogar på högre nivå. Skogen är naturskogsartad med inslag av urskogskaraktär. Större delen av området är präglad av återkommande bränder och domineras i dag av tallskog med spridda förekomster av tallöverståndare, vissa med riktigt hög ålder, mer än 250 år. Fageråsens skogar är till stora

delar uppkommen efter en skogsbrand i mitten av 1800-talet och följaktligen inte av någon högre ålder. Delar av området, framförallt fuktigare grandominerade skogar, berördes inte av den senaste branden, och där är medelåldern betydligt högre.

Myrarna som täcker nästan en tredjedel av arealen är hydrologiskt orörda och en viktig biotop för många fågelarter t.ex. orre, grönbena och gluttonäppa.

Natura 2000

Området är utpekad att ingå i nätverket Natura 2000 enligt art- och habitatdirektivet. Inom området finns i direktivet ingående naturtyper, se nedan. En särskild bevarandeplan finns för Natura 2000-området.

Framtida verksamheter i anslutning till reservatet som på ett betydande sätt kan påverka miljön i Natura 2000-området, kan kräva tillstånd. Detta regleras dock ej av föreskrifterna för reservatet, utan av annan lagstiftning (miljöbalken 7 kap 28 § m fl).

I naturreservatet ingår följande naturtyper enligt art- och habitatdirektivet, areal i ha (*=prioriterad art eller naturtyp):

3160	Dystrofa sjöar och småvatten	3 ha
7310	*Aapamyrar	125 ha
9010	*Västlig taiga	171 ha

Ärendets beredning

Området är utpekad som ett område för naturvård i såväl översiktsplanen för Timrå kommun som i översiktsplanen för Sundsvalls kommun. Några motstående intressen finns inte redovisade för området i översiktsplanerna från 1990 repektive 2002.

Skogsmyrmosaiken vid Fageråsen uppmärksammades under inventeringen av ur- och naturskogar i Västernorrland 1977 (Simonsson, P. Urskogar och naturskogar i Västernorrlands län, 1979:11). "De av branden ej berörda partierna samt den stora mångformigheten gör området skyddsvärt". Under 1991 genomfördes våtmarksinventeringen (VMI) och där fastslogs att Fageråsens värde ligger i det av modernt skogsbruk opåverkade mosaiken av myr och skog. Sedan 1994 ingår Fageråsens myrar i Myrskyddsplan för Sverige (Y13)

Fageråsens naturreservat bildades 1985 och var en del i ett avtal med SCA om att inte avverka eller lämna in någon avverkningsanmälan i området. Någon ersättning erlades aldrig vid tillfället för bildandet utan det reglerades genom avtalet som löpte ut 2000. SCA har varit markägare fram till 2003 då staten, genom Naturvårdsfonden, köpte området. I samband med köpet, utvidgades Fageråsen med ca 50 ha, framförallt inkluderades ett sumpskogsområde i områdets sydvästra del samt att en större del av Göransmyrans södra del togs med. Dessutom justerades gränserna, som till stor del rätades ut.

Vid remissbehandling har yttrande inkommit från Skogsvårdsstyrelsen, Timrå kommun, Medelpads Ornitologiska Förening samt Sveriges Geologiska Undersökning (SGU). Samtliga tillstyrker naturreservatsbildning.

Timrå kommun framför att en beskrivning av den kalkningsverksamhet som bedrivits inom reservatet tydligare ska beskrivas samt att det tydligt skall framgå att kalkning inom

reservatet ej skall få förekomma. SGU anför att det inte finns något undersökningstillstånd enligt minerallagen eller fyndigheter inom reservatsområdet.

Länsstyrelsens bedömning

Länsstyrelsen har i möjligaste mån försökt ta hänsyn till de vid remissförfarandet inkomna synpunkterna genom bearbetning av beslut och skötselplan.

Skogen i Fageråsen är till största delen talldominerad och präglad av upprepade skogsbränder fram till slutet av 1800-talet. Under mitten och slutet av 1800-talet påverkades skogen också av dimensionssavverkningar, då en majoritet av de grövsta och äldsta tallarna avverkades. Detta tillsammans med att skogsbränder effektivt bevakats och bekämpats har inneburit att skogarna på Fageråsen blivit allt mer präglad av inväxande gran. Detta får till följd att naturvärden knutna till den brandpräglade skogen med sina öppna, varma och ljusa miljöer, får allt svårare att klara sig. Med ett beslut om reservatsbildning och en anpassad skötselplan som återinför branden som en naturlig störningsfaktor kan vi åter igen göra det möjligt för brandgynnade arter att överleva i reservatet. Sålunda är det motiverat med ett nytt naturreservatsbeslut och ett upphävande av tidigare beslut 1985-06-14, då skötselinriktningen för Fageråsens naturreservat är ändrat från fri utveckling till en skötsel som fokuserar på naturliga störningsregimer.

Länsstyrelsen bedömer att ett naturreservat i det aktuella området är förenligt med kommunens översiktsplan och med hushållningsbestämmelserna i 3 och 4 kap miljöbalken.

Länsstyrelsen finner vid en vägning mellan enskilda och allmänna intressen i enlighet med 7 kap 25 § miljöbalken att det för att skydda och bevara ovanstående naturvärden finns skäl att besluta om att bilda ett naturreservat i området samt att förordna om föreskrifter för att skydda området samt att fastställa en skötselplan. För att uppnå det starka skydd som behövs för områdets naturvärden bör föreskrifterna bland annat omfatta förbud mot såväl exploateringsföretag som skogsbruk.

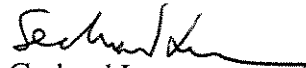
HUR MAN ÖVERKLAGAR

Den som vill klaga över detta beslut skall skriva till Regeringen, men skicka eller lämna skrivelsen till länsstyrelsen, postadress: Länsstyrelsen, Kultur- och naturavdelningen, 871 86 HÄRNÖSAND.

Skrivelsen skall ha kommit in inom tre veckor från den dag klaganden fick del av beslutet. I skrivelsen skall anges vilket beslut som överklagas och den ändring som begärs. Skriv namn, adress, telefonnummer och ärendets nummer. Om ytterligare upplysningar önskas, kontakta Tomas Rydkvist telefon 0611-34 92 47, fax 0611-34 93 77.

Beslutet ska kungöras i länets författningssamling och i Sundsvalls tidning och Dagbladet.

I den slutliga handläggningen av detta ärende har även deltagit Emma Edfors, länsjurist, Bo Halvarsson, biträdande länsarkitekt, Britt-Marie Lindström, sektionschef naturvård samt Eva Carron, chef Kultur- och naturavdelningen.

Gerhard Larsson
landshövding

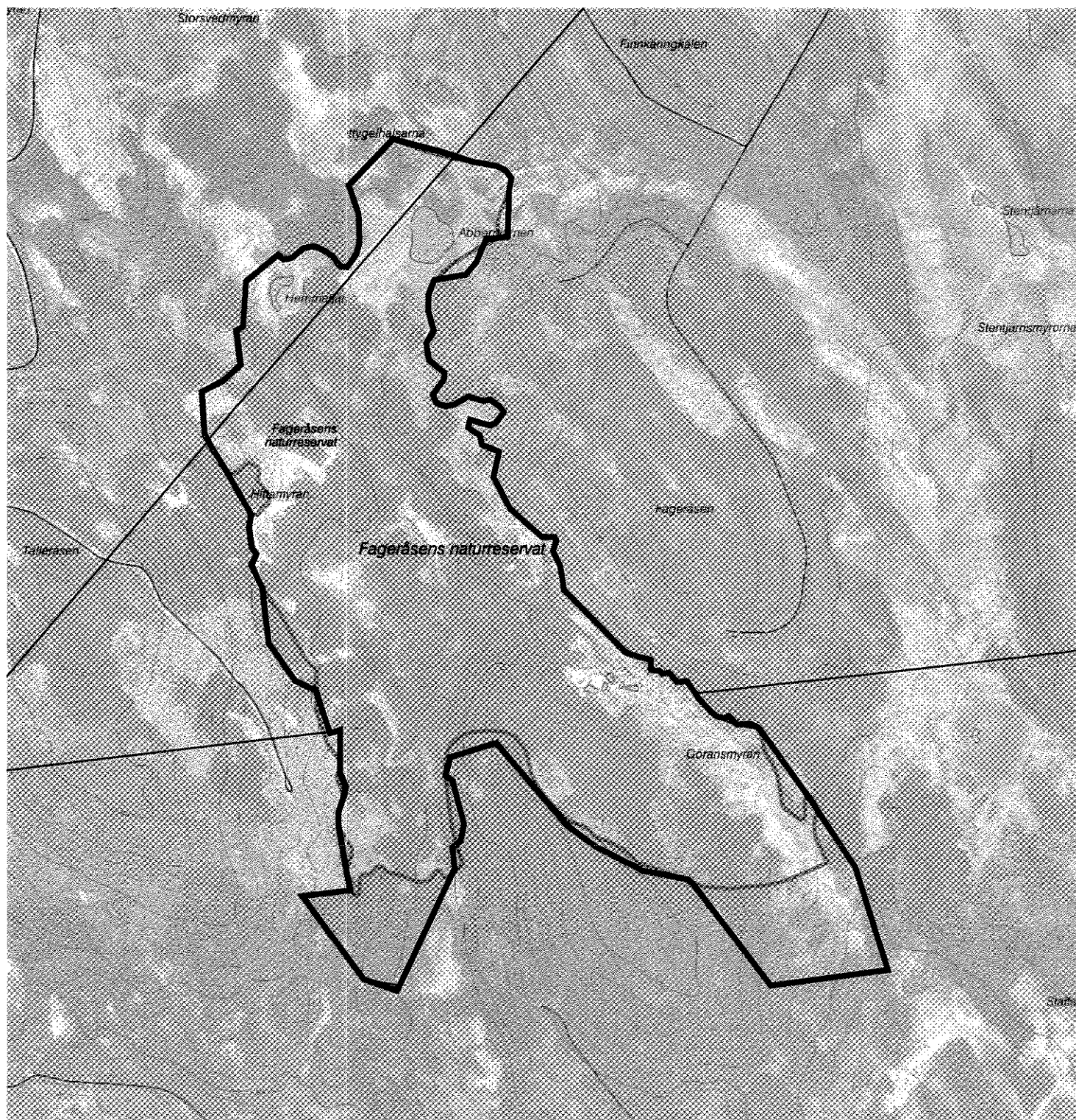

Tomas Rydkvist
naturvårdshandläggare

Bilagor

- 1 Beslutskarta
- 2 Sändlista
- 3 Skötselplan

Beslutskarta

Dnr 511-12926-02

Lantmäteriet, 2006, Ur GSD-Fastighetskartan ärende 106-2004/188-Y

1:20000

0 400 800 meter

 Ny reservatsgräns
 Fastighetsgränser

Skötselplan för Fageråsens naturreservat

Denna skötselplan skall läsas och tillämpas tillsammans med reservatsbeslutet samt den bränningsplan (bilaga 4) som tillhör beslutet.

BESKRIVNINGSEDEL

Historisk markanvändning

Skogen i Fageråsen berördes delvis av de dimensionsavverkningar som genomfördes i mitten och slutet av 1800-talet. Under den epoken var det framförallt grova tallar som avverkades. De tallar som hade den bästa kvaliteten avverkades och de träd med lägre kvalitet lämnades kvar och dessa står idag som relikter i en ca 150-årig skog. Stora delar av Fageråsen påverkades av en skogsbrand i mitten av 1800-talet och en stor del av skogen är uppkommen efter den branden. Många av de äldre tallarna bär spår efter den branden och även tidigare bränder. Fageråsen har dock inte varit påverkat av skogsbruk i modern tid.

Flera myrområden samt en del bäckzoner kalkades hösten 1987. Därefter har ett mindre myrområde i den sydöstra delen kalkats flera gånger. Kalkningen skapade allvarliga vegetationsskador. I och med utvidgningen av reservatet upphörde kalkningen inom det aktuella området och i framtiden kommer inte kalkning att tillåtas inom reservatets gränser.

Kulturmiljövården

Vissa av de stigar som finns i reservatet utnyttjades redan under 1600-talet av finska nybyggare som koloniserade omkringliggande områden. I reservatet finns en plats som kallas "hästtomma", det är en plats där lösgående hästar under sommaren sparkade fram sand för att rulla sig i och på så sätt bli kvitt besvärande småkryp. I den sydvästra delen av reservatet finns rester av en kalkugn, klassifierad som Övrig kulturhistorisk lämning, enligt uppgift skall det ha funnits en lada för förvaring av kalksten och en koja i närheten. Av dessa finns det dock inga spår i dag. Kalkungnar har använts till att utvinna kalk för murbruk och kalk i uppslammad form har använts för bstrykning av husväggar och murstockar. Inga synliga kojruiner hittats inom reservatet.

Friluftsliv

Entrén till Fageråsens naturreservat sker från norr, se skötselplanekarta (bilaga 3). En informationstavla och en parkeringsplats finns vid vägen från Rundbacken längs Ådalsån mot Rigåsen och Fageråsen. Området besöks i ringa omfattning av allmänheten.

Servitut och samfälligheter

Rigåsen 1:4 äger rätt att använda befintlig väg som utfart, detta belastar Rigåsen 1:1.
Bredsjöbygden 2:5 äger rätt att använda befintlig väg som utfart, detta belastar Bredsjöbygden

2:1.

Natura 2000

Delar av reservatet ingår i EU:s nätverk av skyddade områden, Natura 2000. För Natura 2000-området finns en bevarandeplan i vilken det anges vad som krävs för att upprätthålla gynnsam bevarandestatus för utpekade habitat och arter. Målen och åtgärderna i denna skötselplan är utformade för att överensstämma med de mål som finns i bevarandeplanen. Vissa mål i bevarandeplanen har dock av praktiska skäl ej införlivats i skötselplanen för reservatet.

Jakt

Avtal om all jakt inom reservatet har tecknats mellan före detta markägaren SCA och Naturvårdsverket. Avtalet löper t.o.m. 30/6 2008 och förlängs automatiskt med 5 år om inte uppsägning sker. Jakträttsinnehavarna har noga att följa gällande föreskrifter och etiska regler. När jakt pågår inom reservatet bör en skylt finnas uppsatt vid informationstavlan samt vid stig i reservatsgränsen.

Fiske

De tjärnar som ligger i reservatet ingår inte i något fiskevårdsområde och fiskerätten ägs av staten. Ingen aktivt fiske bedrivs inom reservatet.

Vägar

De vägar som leder till reservatet ingår i det avtal (se servitut och samfälligheter) om rätt att utnyttja befintlig väg som utfart.

PLANDEL

Gränser

Reservatet skall märkas ut enligt svensk standard (SIS 03 15 22) genom målning på träd inom reservatet i gränsgatan och uppsättning av stolpar med reservatsbricka i gränsvinklar och där det är naturligt för besökare att korsa reservatsgränsen.

Brand

Om spontan brand uppkommer inom reservatet bör släckning inriktas mot naturliga avgränsningar och mot reservatets ytterkanter om räddningschefen anser att branden härmed slutligen kan bekämpas. All eventuell brandbekämpning skall ske med så skonsamma metoder som möjligt och med största hänsyn till mark, vegetation och vatten.

Naturvårdsbränning

En viktig målsättning med naturvårdsbränningarna är att på sikt återskapa en flerskiktad tallskog med en hög andel stående döda tallar, sk. torrakor, vilket är ovanligt idag. För att gynna flera olika arter knutna till brand är avsikten att de naturvårdsbränningar som genomförs är så varierade som möjligt i fråga om både intensitet och bränningsdjup. Bränningarna bör dock vara så lågintensiva, dvs. ha låg flamhöjd, att mortaliteten i trädskiktet kan hållas på en rimlig nivå men samtidigt vara tillräckligt intensiva för att skapa skadade träd. Samtliga naturvårdsbränningar skall utföras vid lämpliga väderförhållanden för att uppnå så hög kvalitet som möjligt. Ett viktigt grundkrav är att bränning inte får genomföras med ett DMC-index

(Duff Moisture Code, speglar fukthalten i lav- och mosstäcket) understigande 25.

En detaljerad bränningsplan tas fram för genomförandet av naturvårdsbränningarna i reservatet. I planen ska såväl mål med bränningarna som alla nödvändiga säkerhetsåtgärder specificeras.

Tillsyn

Länsstyrelsen utser en praktiskt ansvarig för tillsyn av information samt efterlevnad av reservatsbestämmelser. Uppdraget regleras i avtal.

Indelning i skötselområden

Området har indelats i 5 skötselområden, se bilagd skötselplanekarta, karta friluftsliv och kulturmiljövården.

Skötselområde 1

Brandpräglade tallbestånd

Mål

Att återinföra brand som en naturlig störningsprocess genom att utföra naturvårdsbränningar.

Ändamålet med naturreservatet är uppfyllt när:

- De i bränningsplanen utpekade områdena naturvårdsbränns inom 40-årsintervaller. Naturvårdsbränningarna skall ske i enlighet med bränningsplanen och medföra att minst 10 % av träden i de brända bestånden skadas (bildar brandljud) eller dödas av branden.
- Slät tallkapschongbagge, *Stephanopachys linearis*, åter går att finna i Fageråsen, se vidare bevarandeplan.

Åtgärder

- Utarbetande av bränningsplan
En bränningsplan tas fram. Bilagd till skötselplanen är ett utkast till bränningsplan.
- Naturvårdsbränning
Genomförs enligt bränningsplanen i de områden som är säkerhetsmässigt och tekniskt möjliga att bränna, eventuellt efter fällning av vissa granar.
- Informationsskyltar
Information om brandens ekologiska betydelse sätts upp vid varje brandfält där de ligger i anslutning till stig.

Naturvårdsbränning bör genomföras med jämna intervaller och i tillräckligt stora arealer och med så stor variation som är tekniskt möjligt. Det är av särskild vikt att nyskapa brandljud (stamskador) som är livsmilö för tallkapschongbaggar. I vissa delar kan en manuell fällning av gran bli aktuell för att förhindra att granar fattar eld och därigenom dödar närstående tallar.

Skötselområde 2

Barrblandskog

Brandpräglad barrblandskog.

Mål

Bestånd där det är önskvärt att återinföra branden som naturlig process, med bibehållande av en hög säkerhetsnivå.

Ändamålet med naturreservatet är uppfyllt när:

- De i bränningsplanen utpekade områdena naturvårdsbränns inom 40-årsintervaller. Naturvårdsbränningarna skall ske i enlighet med bränningsplanen och medföra att minst 10 % av träden i de brända bestånden skadas (bildar brandljud) eller dödas av branden.

Åtgärder

- Utarbetande av bränningsplan
En bränningsplan tas fram. Bilagd till skötselplanen är ett utkast till bränningsplan.
- Naturvårdsbränning
Genomförs enligt brandplanen. Noggrannare planering på grund av osäkra gränser.
- Fällning av enstaka granar
Inväxande granar under tallkronor tas bort för att förhindra mortalitet på tallar.

I många av de bestånd som ingår i skötselområde 2 kan det bli aktuellt med manuell fällning av gran, i mindre partier, för att undvika att granar fattar eld och därigenom dödar tallar. Det kan även finnas behov av att skapa säkrare gränser genom manuell fällning så att mer öppna gränser skapas där det blir lättare att begränsa elden.

Skötselområde 3

Grandominerade bestånd

Huvudsakligen fuktiga bestånd längs bäckar och surdråg.

Mål

Att huvudsakligen låta skogsmiljöerna utvecklas fritt efter naturligt förekommande processer.

Åtgärder

De bestånd som ingår i skötselområde 3 skall inte aktivt naturvårdsbrännas men inte heller aktivt undantas från brand. En spontant uppkommen brand eller planerad naturvårdsbränning kan tillåtas brinna i dessa bestånd.

Skötselområde 4

Myrar

Småvatten ingår i område 4

Mål

Att låta myrmarkerna utvecklas fritt efter naturligt förekommande processer.

Åtgärder

Inga åtgärder förutom uppföljning.

Skötselområde 5

Friluftsliv

Omfattar hela reservatsområdet.

Mål

Att allmänhetens tillgänglighet till reservatet utökas.

Ändamålet med naturreservatet är uppfyllt när:

- Information har lagts ut på länsstyrelsens hemsida
- Befintliga stigar är väl uppmärkta och spångade där behov finns och att broar över bäckar är gjorda.
- Upphuggning runt fornlämning, kalkugn i sydvästra delen och uppsättning av informationstavla om kalkugnen.
Försiktig framgallring av kalkugn.
- Ny Informationstavla vid entrén till reservatet satts upp.

Åtgärder

- Spångning av stig på myrar
- Broar över bäckar
- Framgallring av kalkugn
- Ny informationstavla vid entrén
Byte av informationstavla vid reservatets entré med information om reservatets naturvärden och planerade naturvårdsbränningar.
- Informationsskylt om kalkugn
- Information på hemsida
En beskrivning av området läggs ut på länsstyrelsens hemsida (www.y.lst.se)

Inga ytterligare åtgärder förutom tillsyn. Inga sopbehållare sätts ut inom reservatet, utan besökare anmodas att ta med sig sitt avfall hem igen.

Sammanfattning och prioritering av åtgärder

prio	Åtgärd	Skötsel- omr	Start	Intervall	Finansiering
1	Information på hemsida	5	2006	engångsåtgärd	reservatsanslag
1	Ny informationstavla vid entrén	5	2006	se uppföljning	reservatsanslag
1	Broar över bäckar	5	2006	se uppföljning	reservatsanslag
1	Spångning av stig på myrar	5	2006	se uppföljning	reservatsanslag
1	Utarbetande av bränningsplan	2	2006	engångsåtgärd	reservatsanslag
1	Naturvårdsbränning	1	2006	vart 40:e år	reservatsanslag
1	Utarbetande av bränningsplan	1	2006	engångsåtgärd	reservatsanslag
2	Informationsskylt om kalkugn	5	2006	se uppföljning	reservatsanslag
2	Framgallring av kalkugn	5	2006	se uppföljning	reservatsanslag
2	Informationsskyltar	1	2007	varje naturvårdsbränning	reservatsanslag
3	Fällning av enstaka granar	2	2015	vart 5:e år	reservatsanslag
3	Naturvårdsbränning	2	2015	vart 5:e år	reservatsanslag

Uppföljning

Uppföljning av reservatets syfte och gynnsam bevarandestatus för miljöer och arter är en prioriterad uppgift för reservatsförvaltningen.

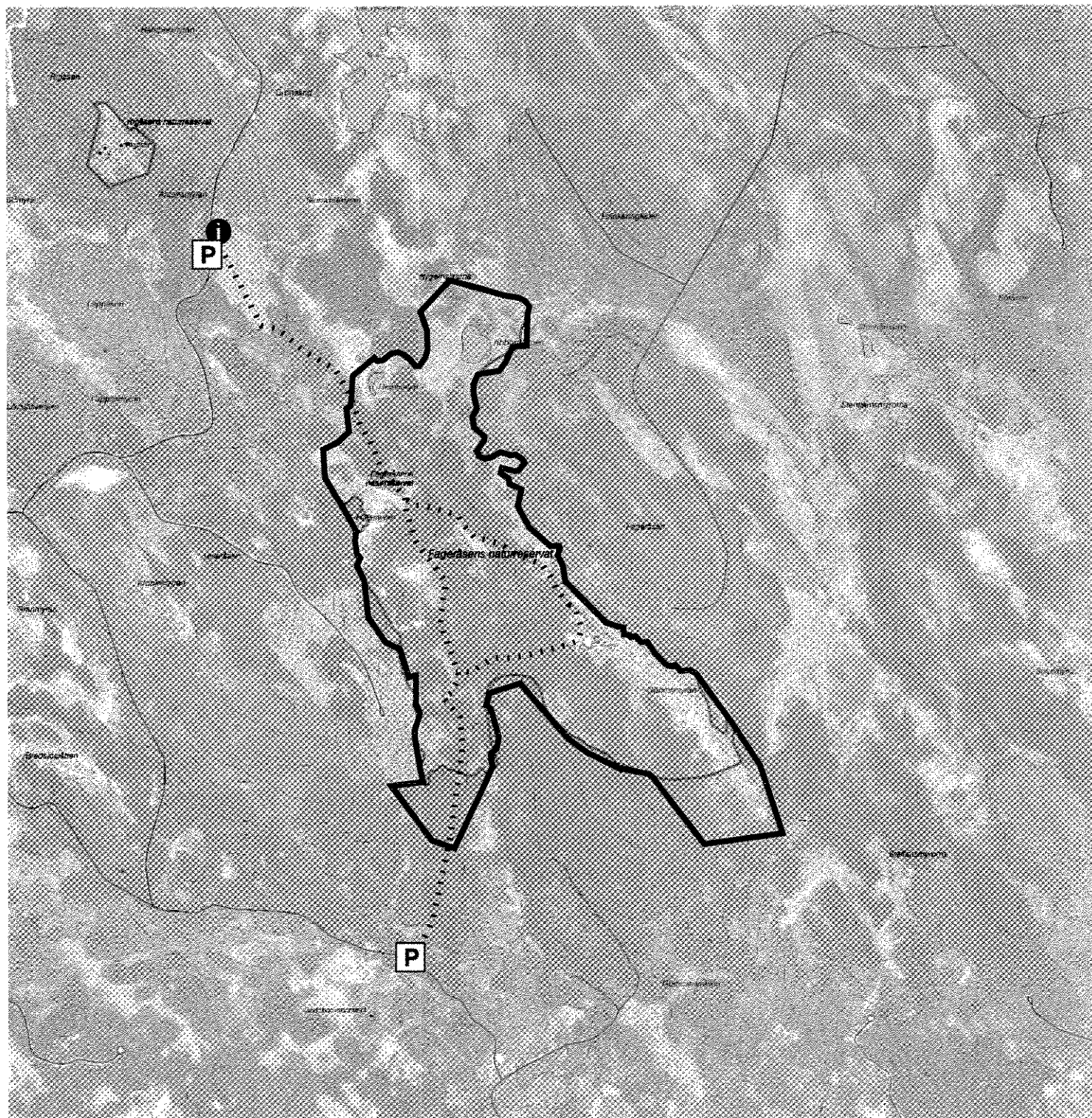
Sammanfattning av uppföljning

Skötsel- omr	Mål	Start	Intervall
1	Slät tallkapuschongbagge, <i>Stephanopachys linearis</i> , åter går att finna i Fageråsen, se vidare bevarandeplan.	2008	vert 5:e år
1	De i bränningsplanen utpekade områdena naturvårdsbränns inom 40-årsintervaller.	2007	löpande tillsyn
2	De i bränningsplanen utpekade områdena naturvårdsbränns inom 40-årsintervaller.	2015	löpande tillsyn
5	Ny Informationstavla vid entrén till reservatet satts upp.	2006	löpande tillsyn
5	Upphuggning runt fornlämning, kalkugn i sydvästra delen och uppsättning av informationstavla om kalkugnen.	2006	löpande tillsyn
5	Befintliga stigar är väl uppmärkta och spångade där behov finns och att broar över bäckar är gjorda.	2006	löpande tillsyn
5	Information har lagts ut på länsstyrelsens hemsida	2006	löpandet tillsyn

Fageråsens naturreservat

Friluftsliv

Dnr 511-12926-02

Lantmäteriet, 2006, Ur GSD-Fastighetskartan ärende 106-2004/188-Y

0 600 1200 meter

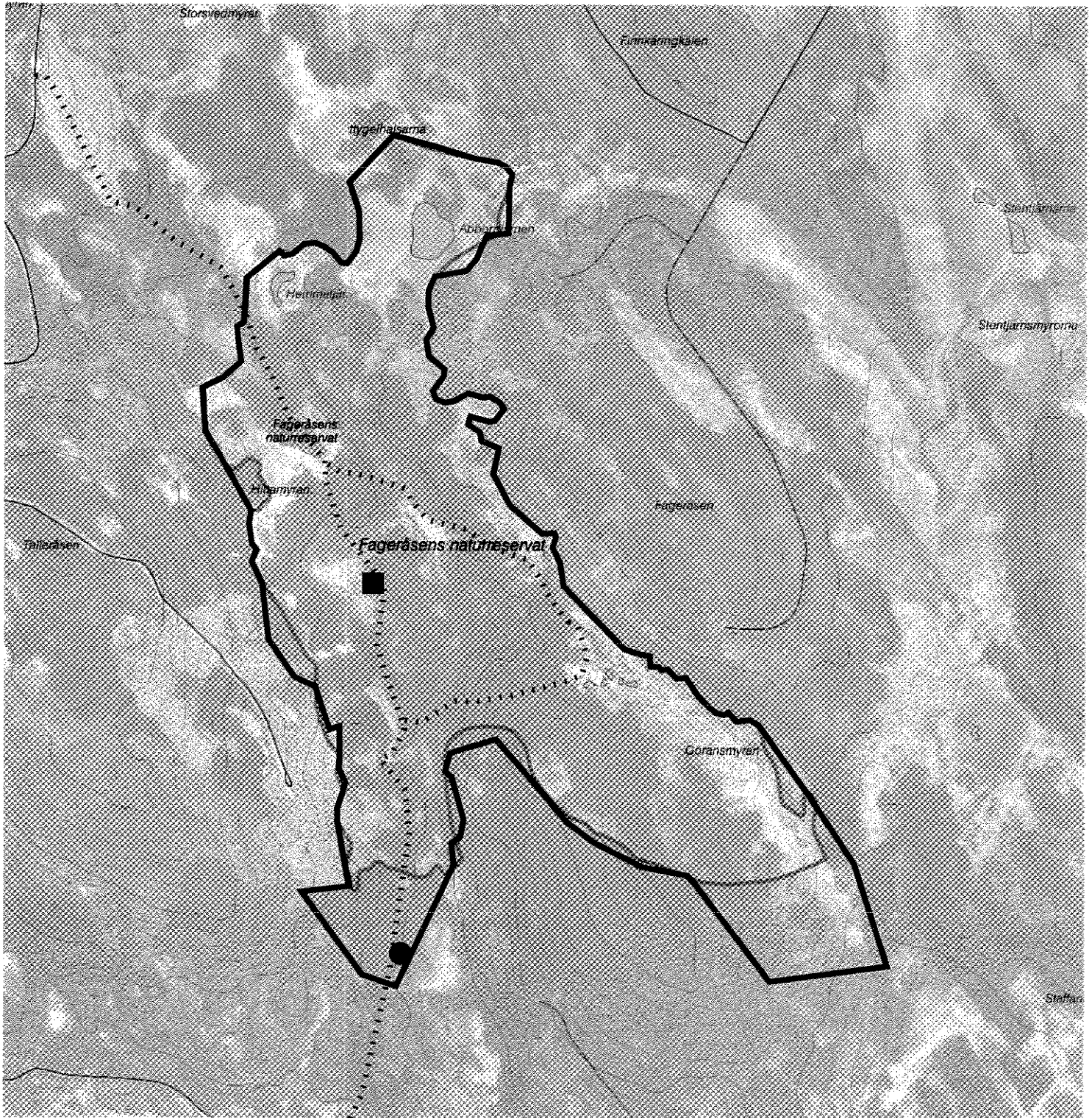
1:30000

- Reservatsgräns
- Info och friluftsliv
- Informationstavla
- Parkering
- Stigar

Fageråsens naturreservat

Kulturmiljövärden

Dnr 511-12926-02

Lantmäteriet, 2006, Ur GSD-Fastighetskartan ärende 106-2004/188-Y

1:20000

0 400 800 meter

- Reservatsgräns
- Kulturmiljövärden
- Kalkugn
- "Hästtomma"
- Stigar

2006-05-18

Bränningsplan

FAGERÅSENS NATURRESERVAT

BRANDPLAN FÖR FAGERÅSENS NATURRESERVAT

Denna brandplan är av översiktlig karaktär och visar de bestånd som bör naturvårdsbrännas. Dessa bestånd kan indelas i två olika karaktärer med avseende på säkerheten, Naturvårdsbränning och Eventuell naturvårdsbränning.

De bestånd eller delar som är markerade som Naturvårdsbränning är de delar av Fageråsen som har de bästa gränserna, rent bränningstekniskt sett. Gränserna utgörs till stor del av myr, gamla gränsgator och stigar. De delar som är klassade som Eventuell naturvårdsbränning har lite svårare gränser, tekniskt sett, och det medför ökade kostnader vid varje enskild bränning. Vissa delar av Fageråsen kommer förmodligen att kräva helikopterinsats vid en eventuell bränning. Beslutet att bränna eller ej bör avgöras från fall till fall likaså den påverkan en brand kan förväntas få vad gäller påverkan på mark- respektive trädskiktet. Det är den aktuella vädersituationen som till stora delar styr vilken effekt branden kommer att få.

Naturvårdsbränning i Fageråsens naturreservat har två huvudskäl:

- att återskapa en brandpräglad beståndsstruktur med avseende på, grova träd, torrakor, brända substrat mm.
- att skapa förutsättningar för tallkapschongbaggar, *Stephanopachys sp*, genom att öka tillkomsten av brandljud.

Totalt ingår ca 80 hektar i de delar som klassats som Naturvårdsbränning och ca 58 hektar i delar som klassats som Eventuell naturvårdsbränning.

Naturvårdsbränningar som syftar till att skapa förutsättningar för tallkapschongbaggar innebär att vi måste ha någon form av rotation mellan bränningarna. Tallkapschongbaggar kan utnyttja brandfälten i ca 10 - 15 år, varefter de bör hitta ett nytt brandfält. En brandfrekvens som ligger mellan 40 - 60 år är förmodligen rimlig för Fageråsen (inga brandstudier är genomförda) och detta medför att vi bör bränna mellan 7 - 10 hektar inom en femårs period.

Vid all form av naturvårdsbränning är det viktigt att ha aktuella och tillförlitliga väderdata, för att kunna sätta upp kvalitetsgränser för bränning. En viktig del i detta är de brandriskprognoser som finns tillgängliga via Internet. Där är speciellt två indexvärden som är viktiga: FFMC (Fine Fuel Moisture Code) och DMC (Duff Moisture Code).

Se: Brandriskprognoser med hjälp av en kanadensisk skogsbrandmodell. SRV. FoU. P21-168/97. 1997

<http://produkter.smhi.se/brandrisk/index.html>

Beskrivning av bestånd. Se karta 1 & 2 med ID-nr.

Bestånd 2 (1,3 ha), 3 (2,7 ha), 6 (0,2 ha) & 7 (0,2 ha) Krav: DMC > 30

Dessa bör brännas vid ett och samma tillfälle vilket ger en bränningsareal på ca 4, 5 hektar.

Avstånd från närmaste fynd av tallkapschongbagge är ca 2 km.

Dessa fyra bestånd består av gles och delvis äldre tallskog på torr - frisk mark. Kanterna mot myr har till vissa delar ett stort graninslag, vilket möjliggör att skapa skadade granar.

Bestånden har en mycket bra avgränsning av omgivande myr. Myrarna trampas med lämpligt fordon och vattnas upp inför antändning.

Bestånd 1. Öster om Hemmatjärnen. Foto: Tomas Rydkvist

Bestånd 1 (5, 0 ha) Krav: DMC >40.

Detta bestånd är av varierande skogstyp och vegetationstyp. Här finns talldominerade delar av lingontyp med gamla grova tallöverståndare och torrakor. Större delen av beståndet är grandominerat med ett stort inslag av äldre tallar, ca 130 år och enstaka tallöverståndare. Bränningsgränserna utgörs av myr i norr och den upphuggna kommungränsen i söder. Gränsen i väster utgörs av stigen. Vattentillgången är god och både gränsgatan och stigen kan vattnas upp ytterligare för att skapa en säker gräns. För att ytterligare öka säkerheten kan en försiktig dämning av bäcken göras, för att även kunna utnyttja även den som vattentag. Bränning för ske efter midsommar och efter en längre period av torra för att söka få en hård brand för att underlätta tallföryngring. En hård brand är en brand som går på djupet, d.v.s. som konsumerar humus och blottlägger mineraljord och därvidlag möjliggör bra gröningsmöjligheter för tall.

Bestånd 4 (2,4 ha) & 29 (0,2 ha) Krav: DMC > 20

Detta bestånd (4) utgörs av en liten väl avgränsad myrholme med mycket bra avgränsningar. Skogen är en gles, torr tallskog med flera tallöverståndare med brandljud. Här finns också torrakor och enstaka äldre tallågor. Vegetationstypen är lavrik med tunt humustäcke. Detta bestånd kan med fördel brännas tidigt på året, i slutet av maj eller i början av juni. I detta

bestånd räcker det med att bränna bort lav- och mosstäcket för att skapa bra groningsmöjligheter och här skulle inte en hård brand åstadkomma några väsentliga förbättringar. Bestånd 29 är en torr-skarp talldominerad liten myrholme, med ett flertal gamla tallar med brandljud. På vissa tallar finns brandljud med spår från flera bränder. Dessa bestånd brännes tillsammans.

Bestånd 29. Foto: Tomas Rydkvist.

Bestånd 31 (0,8 ha) & 33 (2,0 ha) Krav: DMC > 40

Bestånd 31 är ett lövrikt bestånd, där andelen löv är ca 40 %. I detta bestånd bör det brännas med måttlig till hög intensitet för att verkligen branddöda björkar, för att skapa en rik förekomst av brandskiktdyna, *Daldina loculata*. Brandskiktdyna är en viktig art för många insekter och kan användas som en indikatorart för en rik insektsfauna.

Önskvärt är en sen bränning, efter midsommar, för att åstadkomma en hård bränning som gynnar en föryngring av lövträd.

Bestånd 33 är ett grandominerat bestånd med ett flertal grova tallöverståndare. Här finns förutsättningar att skapa rikligt med skadade, döende och döda granar, samt skapa en förutsättning för en ny tallföryngring. Även i detta bestånd bör man eftersträva en hård brand, då för att gynna en föryngring av tall.

Bestånd 31. Foto: Tomas Rydkvist

Bestånd 24 (2,1 ha) Krav: DMC > 30

Bestånd 24 utgörs av en barrblandskog där tallen dominerar. Tallarna är längre och grövre än granarna. Detta bestånd kan med fördel brännas i två separata delar, en västlig (a) och östlig (b) del. Mellan de två delorådena kan stigen utgöra gräns mellan de två delarna. I väster och söder utgörs bränningsgränsen av bäcken. I norr utgörs gränsen av den upphuggna f.d. sockengränsen. I nordväst vattnas gränsen mot myren. Vissa delar av bäcken har naturliga djuphålpor som kan tjänstgöra som tillförlitliga vattentag, men en dämning av bäcken är förmodligen nödvändig för att skapa flera tillförlitliga vattentag.

Bestånd 23 (3,0 ha) Krav: DMC > 30

Likartat som föregående, barrblandskog där tallen dominerar. I båda dessa bestånd (24 & 23) kan det bli aktuellt med fällning av vissa granar för att förhindra att elden byggs upp på höjden i granarna och därigenom även dödar tallar. Beståndet har tämligen säkra gränser med bäck i norr och myr på övriga sidor. Myrarna kan behövas trampas innan bränning.

Bestånd 5 (0,6 ha) Krav: DMC > 30

Tämligen enkelt att bränna om myr trampas för bränning. Vatten kan tas från bäck i nordost, avstånd ca 100 m.

Bestånd 8 (1,6 ha) Krav: DMC > 30

En barrblandskog där tallen dominerar. Här finns ett antal äldre tallar. Förhållandevis bra gränser som utgörs av reservatsgräns i väster och myr på de övriga kanterna. Vatten kan tas från en djup myrgöl strax söder om beståndet. Viss fällning av gran kan bli aktuellt.

Bestånd 9 (7,7 ha) Delbestånd: 9a (2,4 ha), 9b (3,9 ha) & 9c (1,4 ha) Krav: DMC > 30
Talldominerad (80 %) skog med ett viss inslag av gran (15 %). I norra och nordvästra delen är det rikt på gamla, grova tallöverståndare med flera brandljud. Här finns även en tämligen god tillgång på grova torrakor. Detta bestånd bör helst delas in i tre delar, a, b & c, se karta 1. 9a kan med fördel brännas tillsammans med bestånd 11 (se nedan). 9a bränns för sig med stigarna som bränningsgräns. 9c bränns för sig med stig i sydväst, bäck i öster, surdråg i nordost och myr i norr. I samtliga delbestånd kan det bli aktuellt med fällningar av gran. Dessutom kan det också bli aktuellt att förstärka stigen som bränningsgräns. Vattentillgången är god, med ett flertal djupa myrgölar i södra delen av Hittamyran samt att bäcken kan utnyttjas. Det kan behövas en försiktig dämning av bäcken för att säkerställa god vattentillgång.

Bestånd 9. Delområde 9a. Här finns god tillgång på gamla tallar samt torrakor. Foto: Tomas Rydkvist.

Bestånd 11 (2,1 ha) Krav: DMC > 30

Bestånd 11 är väldigt snarlik bestånd 9a. Talldominerat bestånd av lingontyp – lavrik typ. Även i detta bestånd finns tämligen god tillgång på gamla, grova tallöverståndare samt torrakor. Många av de gamla tallarna har brandljud, ibland flera. I vissa delar av beståndet ökar graninblandningen och då kan de bli aktuellt med fällning av enstaka granar. Bestånd 11 kan med fördel brännas tillsammans med 9a. Bränningsgränserna utgörs av stig i nordost, myr i norr och väst, surdråg i söder mellan bestånd 11 och 10 samt myr i sydväst. Ute på Hittamyran finns det ett flertal djupa myrgölar som är utmärkta vattentag.

Bestånd 10 (1,8 ha) Krav: DMC > 30

Bestånd 10 är även det, talldominerat med ca 90 % tall och resterande gran och löv. Det här beståndet har lite svårare gränser, men skall inte utgöra något oöverstigligt hinder. I nordost har vi ett surdråg mellan bestånd 10 & 11. I norr utgörs gränsen av myr, i väster av den upphuggna reservatsgränsen, i väster utgörs gränsen av myr, visserligen trädbevuxen men med trampning bör det inte föreligga någon stor risk. Gränsen i söder kan skapas genom att en sk. "wet-line" anläggs mellan bestånd 10 och det bestånd som ligger söder om. En slanglinje med sprinklers dras från närmsta vattentag på Hittamyran till östligaste spetsen av beståndet, en sträcka på drygt 500 m.

Bestånd 13 (8,4 ha) Krav: DMC > 30

Bestånd 13 är talldominerat med ca 80 % tall. Beståndet bränns i sin helhet. Bränningsgränser utgörs av bäck i öster, myrar i norr och väster. I söder mot bestånd 22 finns ingen naturlig gräns, utan här skapas en säkrare gräns med hjälp av slanglinje och sprinklers. Även myrarna trampas och vattnas för bränning. Bäck i öster behöver kanske däckas på något eller några ställen för att säkerställa god vattentillgång. Enstaka fällning av gran kan bli aktuellt, framförallt i den södra delen som komplement till sprinklerlinje.

Bestånd 14 (12,9 ha). Delbestånd 14a (3,0), 14b (5,4) & 14c (3,9) Krav: DMC > 30

Bestånd 14 är ett talldominerat bestånd med endast en smärre andel gran (5 %). Detta bestånd är varierat, vad gäller tallstrukturer. I delar av beståndet finns det mycket gamla och grova tallöverståndare som utgörs av de träd som man ansåg höll för låg kvalitet vid dimensionshuggningarna. Idag utgör de ett väsentligt och mycket viktigt inslag i skogen. Bestånd 14 har delats in i tre delbestånd a,b & c, som kan underlätta bränning och ge möjlighet till större variation, då hela beståndet bränns i tre olika omgångar.

Delområde 14a utgörs av toppen och den norra sluttningen av den bergsrygg som löper genom hela bestånd 14. Bränningsgränser utgörs av bäck i väster och myr på övriga sidor. Gränsen i söder som skär rakt över bergsryggen måste glesas ut och vattnas upp. Bäck och ett flertal små myrgölar i nordost utgör goda möjligheter till vattenförsörjning.

Delområde 14b utgörs av en mindre höjdrygg som löper ut i en liten udde i myren, där det finns rikligt med grova tallar. Västra delen av området utgörs av en sluttning ned mot bäcken och en trädbevuxen myr. Här kan vi förmodligen utnyttja de dammar som bävern åstadkommit i bäcken. Om inte måste vi skapa tillfälliga dämmen i bäcken som skall trygga en god vattenförsörjning, även myrgölar på myren i öster skall utnyttjas.

Delområde 14c utgörs av den södra delen av höjdryggen och är lite flackare än de övriga delområdena. Den östra delen av beståndet är rik på gamla och grova tallöverståndare samt torrakor. Bränningsgränserna utgörs av myr i öster och väster samt en smal skogsridå mellan bestånd 14 och 12. Bäck och myrgölar utgör goda vattentag. Vid en bränning av delområde 14c bör det redan ha bränts i delområde 14b, varvid den gränsen bör vara säker.

Bestånd 36 (0,5 ha) Krav: DMC > 30

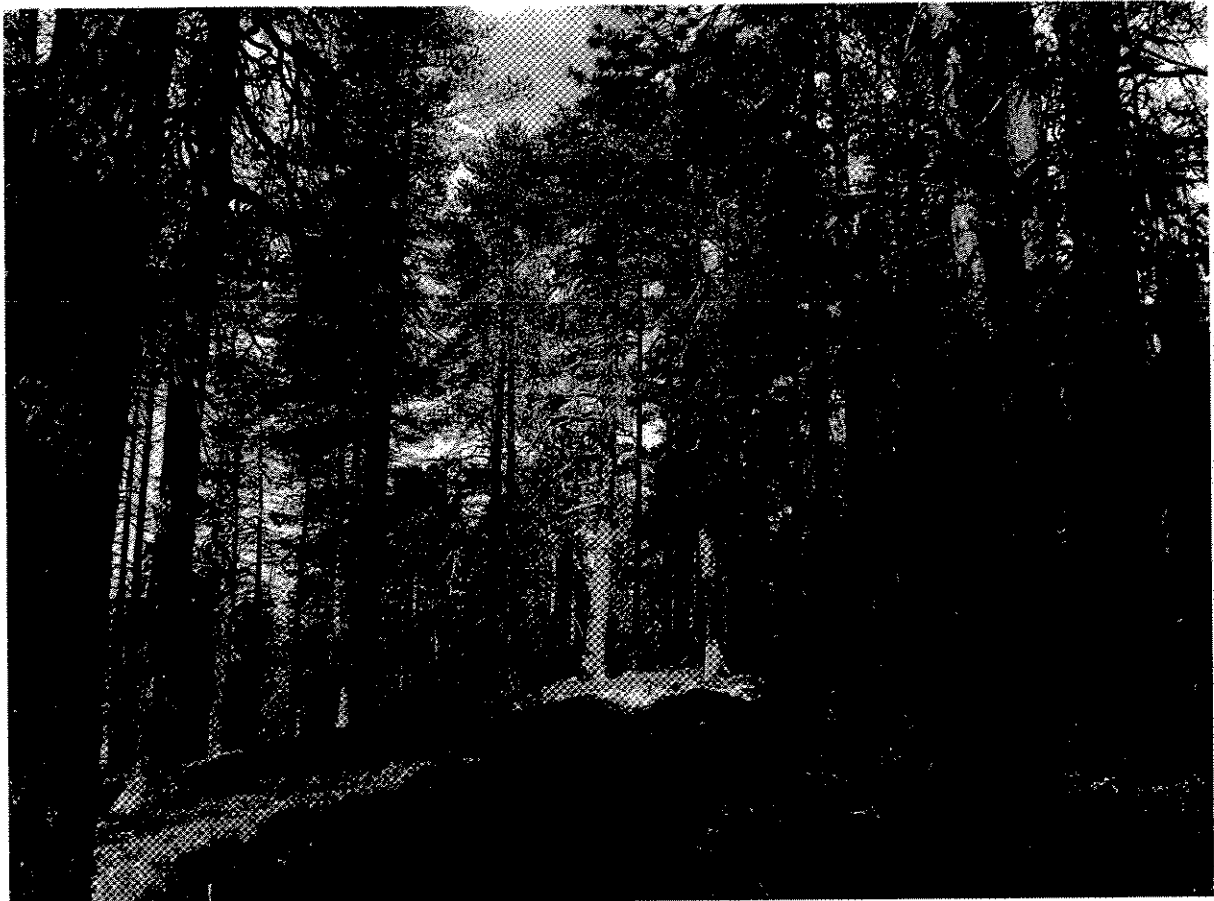
Ett litet talldominerat bestånd som har bra gränser. Vatten går att ta från en liten myrgöl strax väster om beståndet. Här behövs det förmodligen kort tid innan beståndet är brännbart. Topografin talar för att det torkar tämligen fort.

Södra delen av delområde 14 c. Foto: Tomas Rydkvist.

Bestånd 12 (4,5 ha) Krav: DMC > 30

Eventuellt bör bränning endast beröra norra delen av beståndet, där det finns rikligt med gamla, grova tallöverståndare samt grova torrakor. Där stigen norrifrån går in i beståndet är det ett parti med högklassig naturskog. Här är det gles och torr skog av lingontyp – lavrik typ. Det är säkert fullt möjligt att anlägga en sprinklerlinje längs hela bestånd 12. Det finns ett flertal små myrar som går att utnyttja som gränser, förutsatt att dessa trampas och vattnas upp.

Bestånd 12, norra delen. Foto: Tomas Rydkvist.

Bestånd 22 (4,4 ha) Krav: DMC > 30

Talldominerat bestånd med ca 20 % graninblandning. Vissa granar som står nära tallar kan behövas fällas. Bränningsgränser utgörs av myr i väster, stig i söder samt bäck i öster. Den norra gränsen bör utgöras av en sprinklerlinje.

Bäcken kan behöva dämmas för att trygga en säker vattentillgång. Vid bestånd med något mindre säkra gränser kan det behövas att en större andel av bränningsarealen bränns mot vinden, vilket innebär att elden får backa mot vinden och att endast få egentliga tändningslinjer anläggs. Punktantändning är att föredra, utom för gränserna där en konventionell tändningslinje genomförs för att säkerställa en bränd gräns.

Bestånd 35 (0,5 ha) & 34 (0,8 ha). Krav: DMC > 30

Två små grandominerade myrholmar som ligger nära reservatsgränsen. Här finns förutsättning att skapa lämpligt substrat för brandgynnade insekter knutna till gran bl.a. *Aradus sp.* Myren bör trampas före bränning samt att reservatsgränsen rensas från buskar och ris och därefter vattnas upp. Bäckens som rinner strax sydost om dessa två små bestånd bör däckas i tillräckligt god tid före planerad bränning för att trygga en säker vattentillförsel.

Damm i bäck för att trygga vattenförsörjning. Klenta tallar har stoppats ned i bäcken och tätats med starttuvor. Denna enkla konstruktion visade sig fungera ypperligt. Två dygn efter däckningen var vattentillgången tillräcklig. Vattnet sipprar förbi dammen och håller ett normalt vattenstånd i bäcken nedströms (syns i bildens övre vänstra hörn). Foto: Tomas Rydkvist.

Bestånd 25 (2,0 ha) & 26 (1,4 ha) Krav: DMC > 30

Små talldominerade myrholmar, där bestånd 25 har lite svårare gränser än bestånd 26. Bestånd 25 är omgiven av myr på alla sidor utom i söder, där gränsen istället utgörs av reservatsgränsen. Vid bränning är det viktigt att rensa reservatsgränsen från buskar och att vattna för planerad bränning.

Bestånd 26 har säkrare gränser då de är omgivna av myrar på alla sidor. Myren bör trampas och vattnas innan bränning. Även här bör bäcken som rinner till öster om bestånden däckas innan bränning (se ovan).

Bestånd 17 (2,3 ha), 19 (5,0 ha) och 30 (3,3 ha) Krav: DMC > 30

Bestånd 17 är att betraktas som trädbevuxen myr är en rent skogsbestånd, klena tallar (SI = T14). Bestånd 30 är en trädbevuxen del av Göransmyran. Bestånd 19 är ett rent skogsbestånd med 80 % tall och 10 % av gran resp löv. SI = T20. Dessa tre bränningsbestånd bör kunna brännas tillsammans och kommer då förmodligen att kräva en del åtgärder för att förstärka gränserna mot framförallt bestånd 18 i söder, genom en försiktig fällning av enstaka träd i norra delen av bestånd 18. Här kan de små myrar tjänstgöra som bra underlag om de trampas för antändning. Vatten kan pumpas via de små myrflarkar som finns i norra delen av Göransmyran.

Bestånd 21 (24 ha) Krav: DMC > 30

Bestånd 21 är ett bestånd där det förmodligen kommer att krävas insats av helikopter p.g.a. svåra gränser. I väster gränsar beståndet delvis till myr och delvis till unga bestånd med Pinus contorta. I norr kan den befintliga stigen tjänstgöra som gräns om den förstärks med ytterligare fällning av framförallt gran och mindre träd. Bevattnings av den norra gränsen kan göras med högtryckspumpar från de myrflarkar som ligger i den norra delen av Göransmyran. Detta bestånd har tillsvärdare låg prioritet vad gäller bränning.

Bestånd 15 (2,1 ha), 16 (1,0 ha), 18 (4,5 ha) och 20 (2,5 ha) Krav: DMC > 30

Dessa fyra bestånd har lite besvärliga gränser som gör bränning vanskelig och dyr. Bestånden är förhållandevis små och därför är dessa bestånd tillsvärdare satta med låg prioritet vad gäller naturvårdsbränning.

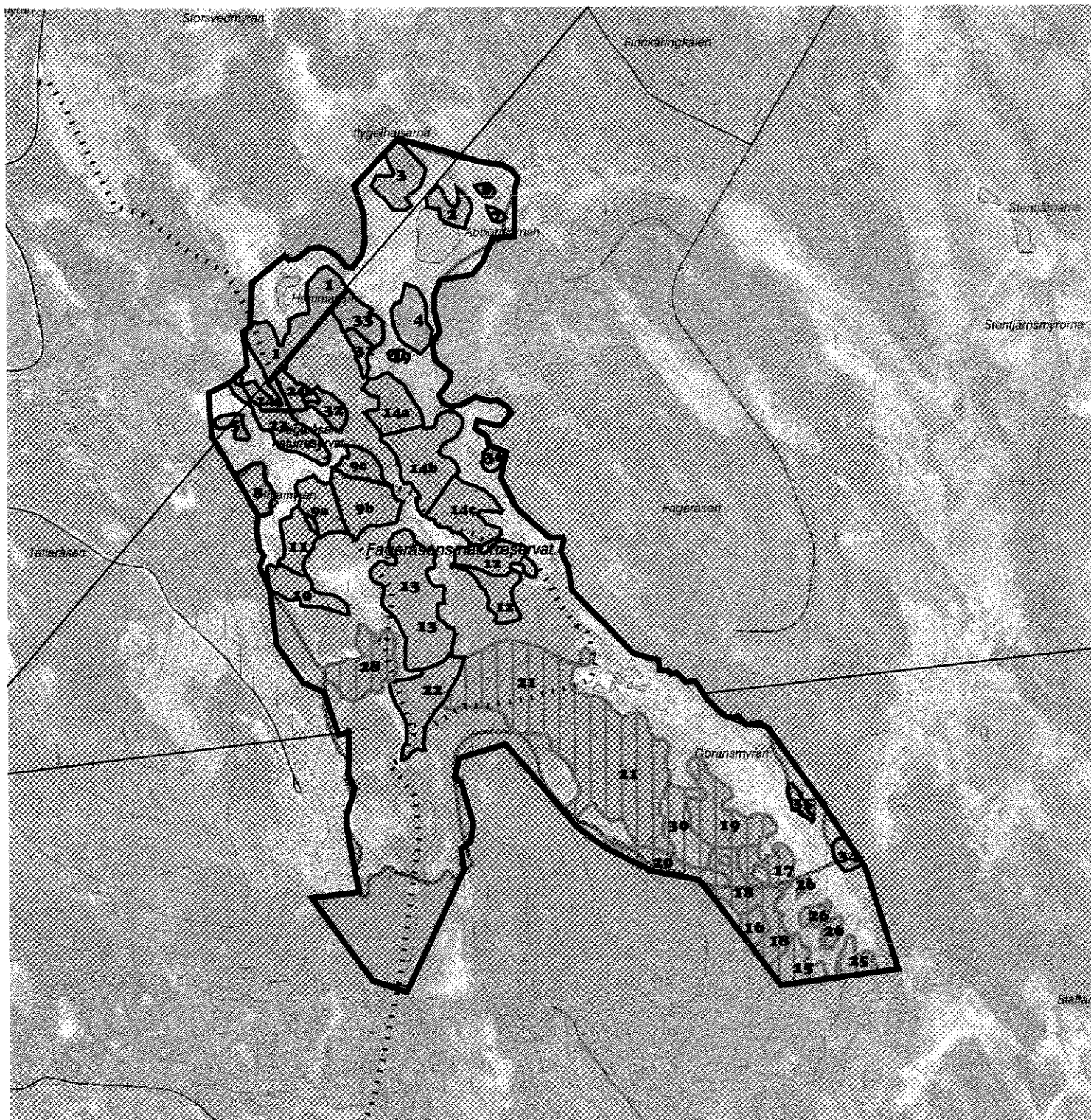
Bestånd 28 (4,1 ha) Krav: DMC > 30

Bestånd 28 består av en barrblandskog med något osäkra gränser, då det ligger trädbevuxen myr. Detta bestånd kan behöva brännas med det lägsta kravet på DMC, då ett högre indexvärde kan innebära problem med en eventuell glödbland som lätt kan få stora följder ute på den närliggande myren. Stigen som går genom beståndets östra del bör kunna användas som gräns om den förstärks med kraftig uppvattnings. Vatten går att ta från bäcken som rinner ca 300 m österut. Som extra säkerhetsåtgärd kan en trampning av myren vara att föredra.

Fageråsens naturreservat

Bränningsplan

Dnr 511-12926-02

Lantmäteriet, 2006, Ur GSD-Fastighetskartan ärende 106-2004/188-Y

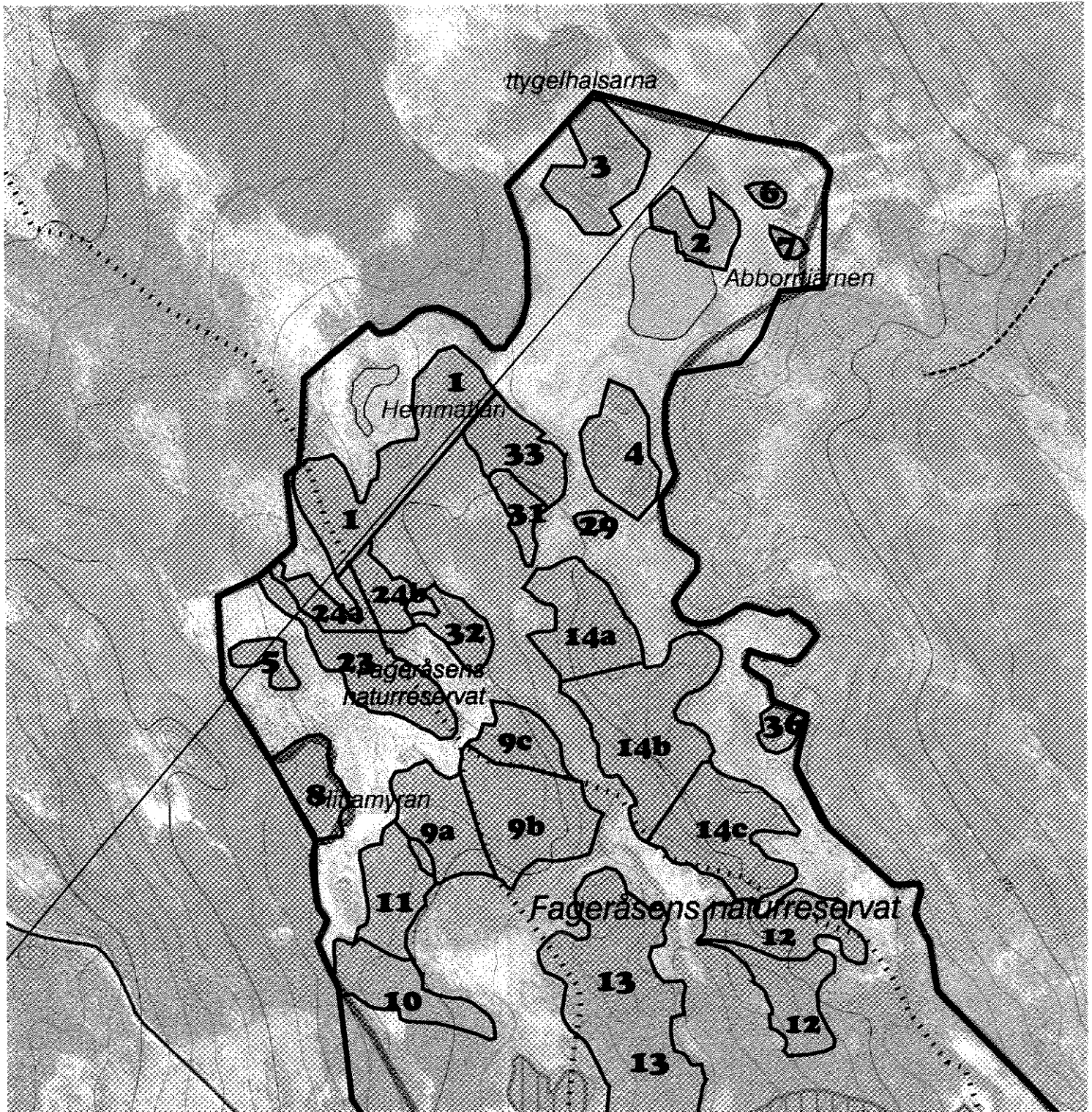
1:20000

- Ny reservatsgräns
- Fastighetsgränser
- Stigar
- Bränningsplan
- Naturvårdsbränning
- Eventuell bränning

Fageråsens naturreservat

Bränningsplan norra delen

Dnr 511-12926-02

Lantmäteriet, 2006, Ur GSD-Fastighetskartan ärende 106-2004/188-Y

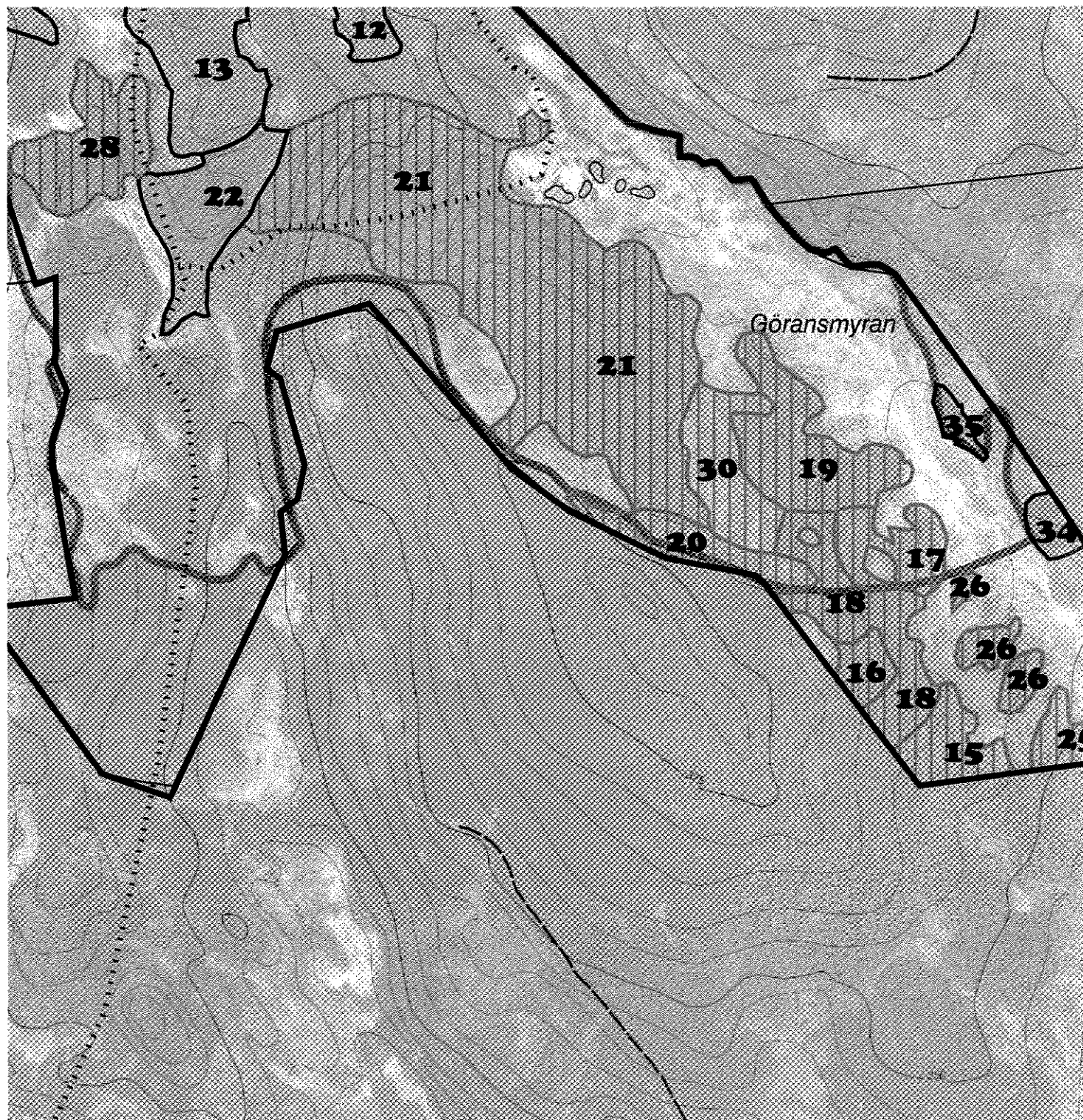
1:10000

- Ny reservatsgräns
- Fastighetsgränser
- Stigar
- Bränningsplan
- Naturvårdsbränning
- Eventuell bränning

Fageråsens naturreservat

Dnr 511-12926-02

Bränningsplan södra delen

Lantmäteriet, 2006, Ur GSD-Fastighetskartan ärende 106-2004/188-Y

1:10000

- Ny reservatsgräns
- Fastighetsgränser
- Stigar
- Bränningsplan
- Naturvårdsbränning
- Eventuell bränning